

PROJECTES DE COOPERACIÓ AL DESENVOLUPAMENT AMB SUPORT BALEAR. Cada any són més les associacions de les Illes Balears que emprenen projectes relacionats amb l'ajuda humanitària, la cooperació al desenvolupament i l'educació, formació i sensibilització ciutadana, destinats a millorar les condicions de vida als països en desenvolupament. La Direcció General de Cooperació del Govern de les Illes Balears secundà, entre d'altres, els projectes següents.

PROYECTOS DE COOPERACIÓN AL DESARROLLO CON SOPORTE BALEAR. Cada año son más las asociaciones de las Islas Baleares que emprenden proyectos relacionados con la ayuda humanitaria, la cooperación al desarrollo y la educación, formación y sensibilización ciudadana, destinados a mejorar las condiciones de vida en los países en desarrollo. La Dirección General de Cooperación del Govern de les Illes Balears secundó, entre otros, los siguientes proyectos.

AMICS DE LA TERRA BALEARS

Projecte: Agricultura i Gestió Sostenible de l'Aigua a la Reserva Natural i Cultural d'Huiricuta

País: Mèxic

Zona: San Luis Potosí

Soci local: Conservación Humana, A. C.

Subvenció: 19.800 €

Projecte: Agricultura y Manejo Sostenible del Agua en la Reserva Natural y Cultural de Huiricuta

País: México

Zona: San Luis Potosí

Socio local: Conservación Humana, A. C.

Subvenció: 19.800 €

El març de 2006, Ciutat de Mèxic acollí el IV Fòrum Mundial sobre l'Aigua, on es va debatre la problemàtica d'aquest líquid vital a escala internacional. Mèxic mateix s'enfronta a greus problemes de desertificació (entre el 15% i el 40% de la terra agrícola es troba severament o totalment erosionada). A més, alerten especialistes i investigadors que si continua la contaminació i la sobre-explotació dels recursos hídrics el país tindrà poca aigua i contaminada en menys de dues dècades.

El projecte d'Amics de la Terra Balears, en col·laboració amb Conservación Humana, A. C., s'ha dut a terme a la Reserva Natural i Cultural d'Huiricuta, a l'estat mexicà de San Luis Potosí. Aquesta reserva, lloc de peregrinació huichol, ha estat seleccionada per la UNESCO en el seu programa per impulsar la preservació dels paisatges naturals considerats "sagrats" i que tenen una contribució rellevant per a la conservació de la biodiversitat.

Els habitants de la reserva depenen d'una agricultura i una ramaderia de rendiments molt baixos que a més ocasiona un alt impacte ambiental, la qual cosa crea un cercle viciós de pobresa i deteriorament dels recursos naturals. La regió té una precipitació mitjana anual de 300 mm i una elevada erosió eòlica, amb cicles de recuperació molt lents, fet que agreuja el problema de la desertificació.

Les difícils condicions de vida dels mestissos no indígenes que habiten a la reserva, induïxen a les noves generacions a emigrar, la qual cosa es tradueix en la desintegració social i familiar.

Per tal de millorar la situació, Amics de la Terra Balears i el seu soci local varen emprendre un projecte basat en la instal·lació de mòduls de regatge gota a gota en horts familiars. Paral·lelament, s'organitzaren tallers de capacitat de tècniques agrícoles i d'agricultura ecològica, i es realitzà un seguiment del funcionament dels sistemes, així com de la motivació dels seus habitants. Aquest projecte ha beneficiat directament 1.200 habitants de la reserva.

En marzo de 2006, Ciudad de México acogió el IV Foro Mundial sobre el Agua, donde se debatió la problemática de este líquido vital a escala internacional. El propio México se enfrenta a graves problemas de desertificación (entre el 15% y el 40% de su tierra agrícola está severa o totalmente erosionada). Además, alertan especialistas e investigadores, que si continúa la contaminación y sobre-explotación de los recursos hídricos el país tendrá poca agua y contaminada en menos de dos décadas.

El proyecto de Amics de la Terra Balears, en colaboración con Conservación Humana, A. C., se ha llevado a cabo en la Reserva Natural y Cultural de Huiricuta, en el estado mexicano de San Luis Potosí. Esta reserva, lugar de peregrinación huichol, ha sido seleccionada por la UNESCO en su programa para impulsar la preservación de los paisajes naturales considerados "sagrados" y que tienen una contribución relevante para la conservación de la biodiversidad.

Los habitantes de la reserva dependen de una agricultura y una ganadería de muy bajos rendimientos que además ocasiona un alto impacto ambiental, creándose un círculo vicioso de pobreza y deterioro de los recursos naturales. La región tiene una precipitación media anual de 300 mm y una elevada erosión eólica, con ciclos de recuperación muy lentos, lo cual agrava el problema de la desertificación.

Las difíciles condiciones de vida de los mestizos no indígenas que habitan en la reserva, inducen a las nuevas generaciones a emigrar, lo que se traduce en la desintegración social y familiar.

Para mejorar la situación, Amics de la Terra Balears y su socio local, emprendieron un proyecto basado en la instalación de módulos de riego por goteo en huertos familiares. Paralelamente, se organizaron talleres de capacitación de técnicas agrícolas y de agricultura ecológica, y se realizó un seguimiento del funcionamiento de los sistemas, así como de la motivación de sus habitantes. Este proyecto ha beneficiado directamente a 1.200 habitantes de la reserva.

VETERINARIS SENSE FRONTERES-VETERMON

Projecte: Promovent l'Equitat de Gènere i la Sobirania Alimentària a la Regió Est

País: República Dominicana

Zona: Província de La Altagracia, El Seibo i Hato Mayor

Soci local: Centro de Solidaridad para el Desarrollo de la Mujer (CE-MUJER)

Subvenció: (2006) 123.335 € / (2007) 149.600 €

Proyecto: Promoviendo la Equidad de Género y la Soberanía Alimentaria en la Región Este

País: República Dominicana

Zona: Provincia de La Altagracia, El Seibo y Hato Mayor

Socio local: Centro de Solidaridad para el Desarrollo de la Mujer (CE-MUJER)

Subvención: (2006) 123.335 € / (2007) 149.600 €

La República Dominicana, l'economia de la qual registrarà durant les darreres quatre dècades el creixement més alt de l'Amèrica Llatina, patí el 2003 una crisi financera que convertí en pobres molts de dominicans. Avui en dia, el 25% dels habitants del país viu en condicions de pobresa, i més del 22% no té accés als serveis sanitaris bàsics.

La mala distribució de la riquesa, o l'exposició de la regió a huracans i ciclons –que periòdicament destrueixen els precaris mitjans de vida d'una part dels seus habitants– són alguns dels factors que determinen aquesta situació.

Per tal de millorar la qualitat de vida de famílies amb pocs recursos, l'organització Veterinaris sense Fronteres empenyé aquest projecte, la primera fase del qual s'ha desenvolupat entre el desembre de 2006 i el novembre de 2007, i amb una segona fase que ara comença i que acabarà el mes de novembre de 2008.

En el disseny i l'execució del projecte esmentat hi han intervingut les comunitats beneficiàries: 1.690 famílies, en situació de pobresa moderada o severa, de zones rurals i suburbanes dels municipis Sabana de la Mar i Miches, i del Districte Municipal Lagunas de Nisibón.

I és que aquest projecte té el desenvolupament rural comunitari com a objectiu central, per la qual cosa són les comunitats beneficiàries les que, una vegada adquirides les capacitats necessàries, han de definir i guiar el seu propi desenvolupament.

Entre les principals activitats realitzades figuren els tallers, trobades i reunions, dirigits a reforçar les estructures socials i a crear líders comunitaris entre les dones; la capacitat tècnica per fomentar la participació de les dones en activitats i papers que habitualment no tenen (àrees pecuàries o tècniques), i el foment d'iniciatives econòmiques per augmentar els recursos de les famílies amb necessitats.

Així, s'han promogut, enfortit i consolidat 20 organitzacions de dones i 15 organitzacions mixtes, que participen en els processos de desenvolupament local. S'ha millorat la base productiva agropecuària de les famílies, fomentant la cria de bovins i porcs, i l'establiment d'horts, la qual cosa permet a les famílies diversificar la seva alimentació, augmentar els ingressos i, en definitiva, avançar cap a la sobirania alimentària. I, atès que aquest projecte ha promogut el lideratge de les dones en àrees que no els eren tradicionals, s'ha propiciat un major lideratge de les dones en el desenvolupament de les seves comunitats, així com també un major reconeixement social.

La República Dominicana, cuya economía registró en las últimas cuatro décadas el crecimiento más alto de América Latina, sufrió una crisis financiera en 2003 que llevó a la pobreza a muchos dominicanos. Hoy en día, el 25% de los habitantes del país vive en condiciones de pobreza, y más del 22% no tiene acceso a los servicios sanitarios básicos.

La mala distribución de la riqueza, o la exposición de la región a huracanes y ciclones –que periódicamente destruyen los precarios medios de vida de una parte de sus habitantes– son algunos de los factores que determinan esta situación.

Para mejorar la calidad de vida de familias con pocos recursos, la organización Veterinaris sense Fronteres emprendió este proyecto, cuya primera fase se ha desarrollado entre diciembre de 2006 y noviembre de 2007, dando comienzo ahora una segunda fase que concluirá en noviembre de 2008.

En el diseño y la ejecución del citado proyecto han intervenido las comunidades beneficiarias: 1.690 familias, en situación de pobreza moderada o severa, de zonas rurales y suburbanas de los municipios Sabana de la Mar y Miches, y del Distrito Municipal Lagunas de Nisibón.

Y es que este proyecto, tiene al desarrollo rural comunitario como objetivo central, por lo que son las propias comunidades beneficiarias las que, una vez adquiridas las capacidades necesarias, deben definir y guiar su propio desarrollo.

Entre las principales actividades realizadas figuran los talleres, encuentros y reuniones, dirigidos a reforzar las estructuras sociales y a crear líderes comunitarios entre las mujeres; la capacitación técnica para fomentar la participación de las mujeres en actividades y papeles habitualmente no reservados a ellas (áreas pecuarias o técnicas), y el fomento de iniciativas económicas para aumentar los recursos de las familias con necesidades.

De tal modo, se han promovido, fortalecido y consolidado 20 organizaciones de mujeres y 15 organizaciones mixtas que participan en los procesos de desarrollo local. Se ha mejorado la base productiva agropecuaria de las familias, fomentando la crianza de bovinos y cerdos, y el establecimiento de huertos; lo que permite a las familias diversificar su alimentación, aumentar sus ingresos y, en definitiva, avanzar hacia la soberanía alimentaria. Y, dado que este proyecto ha promovido el liderazgo de las mujeres en áreas no tradicionales para ellas, se ha propiciado un mayor liderazgo de las mujeres en el desarrollo de sus comunidades, así como un mayor reconocimiento social de éstas.

FUNDACIÓ DESENVOLUPAMENT SOSTINGUT (FUNDESO)

Projecte: Consolidació del Desenvolupament Alternatiu en Zones d'Expulsió mitjançant l'Enfortiment de Serveis Agropecuaris i Organitzacions Pageses. Bolívia (II Fase)

País: Bolívia

Zona: Cochabamba

Soci local: DESEC

Subvenció: 77.536 €

Proyecto: Consolidación del Desarrollo Alternativo en Zonas de Expulsión mediante el Fortalecimiento de Servicios Agropecuarios y Organizaciones Campesinas. Bolívia (II Fase)

País: Bolívia

Zona: Cochabamba

Socio local: DESEC

Subvención: 77.536 €

A pesar de disposar de valuosos recursos naturals, Bolívia és un dels països més pobres i desiguals de l'Amèrica Llatina. Un informe recent situa Bolívia lluny d'assolir els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni.

Més de la meitat de la població del departament de Cochabamba, al centre del país, viu sumida en la pobresa. Principalment, pagesos indígenes que subsisteixen de l'agricultura i de la ramaderia i que, moltes vegades, no troben cap altra sortida més que l'emigració.

La falta d'assistència per assegurar un increment sostenible de la productivitat agrícola i ramadera, i la debilitat de les organitzacions de productors, es troben, segons el parer dels membres de FUNDESO, entre les principals causes d'aquesta situació. D'aquí ve que aquesta organització treballi per assistir i impulsar les organitzacions de productors agropecuaris de la regió.

Aquest projecte, emprès per FUNDESO entre el juny de 2005 i el maig de 2006, és la continuació d'un projecte anterior i ha tingut com a objectiu potenciar i estabilitzar el desenvolupament sostenible de la producció agrícola i ramadera de diversos municipis del departament de Cochabamba.

Per tal d'executar-lo, s'han promogut i enfortit les organitzacions de petits productors de 80 comunitats d'aquest departament; s'ha construït i equipat una central de servei a la localitat de Tapacarí, i s'han consolidat les altres dues centrals de subministrament de materials ja existents; s'han impartit tallers de capacització als agricultors, i s'ha ofert assistència tècnica en matèria agropecuària.

Amb aquest projecte, les condicions materials, tecnològiques i ecològiques del sistema econòmic productiu de la regió han millorat, i s'ha incrementat la capacitat associativa dels productors pagesos, la qual cosa, en definitiva, ha redundat en la millora de les condicions de vida de 1.800 famílies dels municipis de Bolívar, Arque, Tacopaya i Tapacarí.

A més, s'ha desenvolupat un programa de seguretat alimentària dirigit a 15 grups de dones, en matèria de cultiu d'hortalisses, cria d'animals domèstics i preparació d'aliments.

A pesar de contar con valiosos recursos naturales, Bolívia es uno de los países más pobres y desiguales de América Latina. Un reciente informe sitúa a Bolívia lejos de alcanzar los Objetivos de Desarrollo del Milenio.

Más de la mitad de la población del departamento de Cochabamba, en el centro del país, vive sumida en la pobreza. Principalmente, campesinos indígenas que subsisten de la agricultura y de la ganadería y que, en muchas ocasiones, no hallan otra salida que la emigración.

La falta de asistencia para asegurar un incremento sostenible de la productividad agrícola y ganadera, y la debilidad de las organizaciones de productores, se encuentran, a juicio de los miembros de FUNDESO, entre las principales causas de esta situación. De ahí que esta organización trabaje para asistir e impulsar a las organizaciones de productores agropecuarios de la región.

Este proyecto, emprendido por FUNDESO entre junio de 2005 y mayo de 2006, es continuación de un proyecto anterior y ha tenido como objetivo potenciar y estabilizar el desarrollo sostenido de la producción agrícola y ganadera de diversos municipios del departamento de Cochabamba.

Para su ejecución, se han promovido y fortalecido las organizaciones de pequeños productores de 80 comunidades de este departamento; se ha construido y equipado una central de servicio en la localidad de Tapacarí, y se han consolidado las otras dos centrales de suministro de materiales ya existentes; se han impartido talleres de capacitación a los agricultores, y se ha ofrecido asistencia técnica en materia agropecuaria.

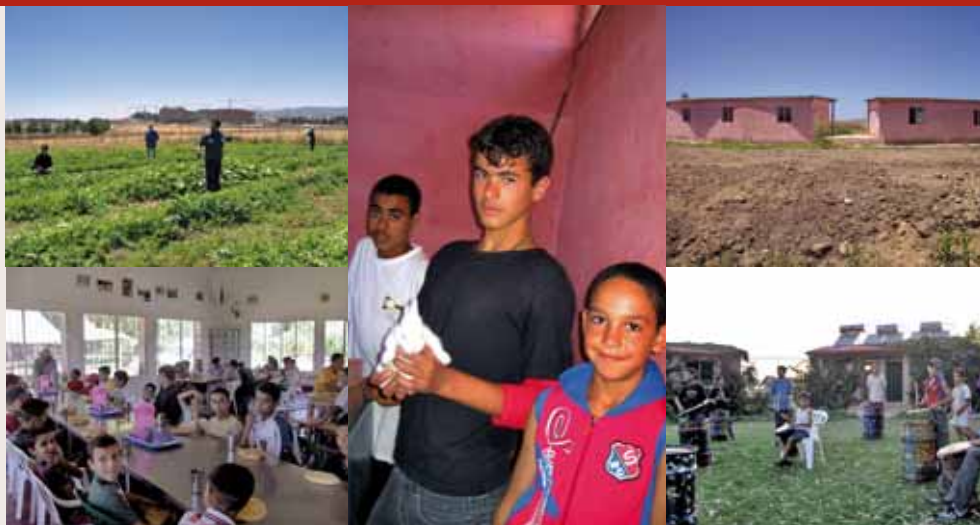
Con este proyecto, las condiciones materiales, tecnológicas y ecológicas del sistema económico productivo de la región han mejorado, y se ha incrementado la capacidad asociativa de los productores campesinos. Lo que, en definitiva, ha redundado en la mejora de las condiciones de vida de 1.800 familias de los municipios de Bolívar, Arque, Tacopaya y Tapacarí.

Además, se ha desarrollado un programa de seguridad alimentaria dirigido a 15 grupos de mujeres, en materia de cultivo de hortalizas, cría de animales menores y preparación de alimentos.

FUNDACIÓN DIAGRAMA INTERVENCIÓN PSICOSOCIAL

Projecte: Enfortiment de la Unitat de Transformació Agroalimentària de la Granja Pedagògica a Tànger
País: Marroc
Zona: Tànger
Soci local: Associació Darna
Subvenció: 79.052 €

Proyecto: Fortalecimiento de la Unidad de Transformación Agroalimentaria de la Granja Pedagógica en Tánger
País: Marruecos
Zona: Tánger
Socio local: Asociación Darna
Subvención: 79.052 €

La posició estratègica de la ciutat de Tànger (com a punt de partida cap a Europa) ha fet que els últims anys hi hagi hagut un augment del nombre de nins en situació de carrer. També, l'atur, la falta de recursos financers de les famílies, l'èxode rural o l'absència de consciència sobre la importància de l'educació, provoquen que molts de nins i nines abandonin l'escola per ajudar en l'economia familiar a través d'activitats al carrer, com la venda ambulante.

El carrer representa per a aquests nins el risc d'una socialització marginal. Si, a més, no tenen possibilitat d'integrar-se en algun tipus de formació professional, queden condemnats a deambular pels carrers.

Des de l'any 1995, l'Associació Darna treballa amb la finalitat de millorar la situació d'aquests menors i els proporciona formació bàsica i ocupacional per tal de facilitar-los la inserció sociolaboral. Un dels seus programes principals és la Granja Pedagògica, una explotació agrícola i ramadera, residència per a una cinquantena de joves, que disposa d'aules, per a l'ensenyament bàsic i per a tallers de formació, dos hivernacles, dues hectàrees per al cultiu d'hortalisses i arbres fruiters, i estables i corrals per a gallines, conills, cabres i vaques.

Recentment, s'ha instal·lat en aquest centre, en col·laboració amb la Fundació Diagrama, una sala polivalent, que acull el menjador i serveix com a espai per a les activitats lúdiques, i una unitat de transformació agroalimentària per a la producció de lactis, mel, ous, carn, mermelades i llavors.

El projecte que la Fundació Diagrama duu a terme consisteix en la realització de mòduls de formació professional en activitats agrícoles: taller de ramaderia bovina, caprum i formatgeria; taller d'horticultura i transformació agroalimentària i taller de cunicultura i avicultura. I en l'equipament i impuls de la producció de la unitat de transformació agroalimentària per a la comercialització dels productes. Aquests productes, a més de per al consum propi, es venen en mercats locals, restaurants, hotels i a la granja mateixa.

Amb aquest projecte, que s'inicià el mes de gener de 2007 i acabarà el juny de 2008, es van ampliant les activitats socioeducatives de la Granja Pedagògica (tot incidint en els processos d'adquisició d'autonomia i inserció laboral dels joves acollits), i afavorint-ne la consolidació com a centre d'integració, formació i inserció sociolaboral en el sector de l'agricultura, la ramaderia i la transformació, producció i comercialització agroalimentària.

La posición estratégica de la ciudad de Tánger (como punto de partida hacia Europa) ha llevado, en los últimos años, a un aumento del número de niños en situación de calle. También, el paro, la falta de recursos financieros de las familias, el éxodo rural o la ausencia de conciencia sobre la importancia de la educación, provocan que muchos niños y niñas abandonen la escuela para ayudar a la economía familiar a través de actividades en la calle, como la venta ambulante.

La calle representa para estos niños el riesgo de una socialización marginal. Si además, no tienen posibilidad de integrarse en algún tipo de formación profesional, quedan condenados a deambular por las calles.

Desde 1995, la Asociación Darna trabaja para mejorar la situación de estos menores, proporcionándoles formación básica y ocupacional para facilitar su inserción sociolaboral. Uno de sus programas principales es la Granja Pedagógica, una explotación agrícola y ganadera, residencia para una cincuentena de jóvenes, que cuenta con aulas, para la enseñanza básica y para talleres de formación, dos invernaderos, dos hectáreas para el cultivo de hortalizas y árboles frutales, y establos y corrales para gallinas, conejos, cabras y vacas.

Recientemente, se ha instalado en dicho centro, en colaboración con la Fundación Diagrama, una sala polivalente, que acoge el comedor y sirve como espacio para las actividades lúdicas, y una unidad de transformación agroalimentaria para la producción de lácteos, miel, huevos, carne, mermeladas y semillas.

El proyecto que la Fundación Diagrama está ejecutando, consiste en la realización de módulos de formación profesional en actividades agrícolas: taller de ganadería vacuna, caprina y quesería; taller de horticultura y transformación agroalimentaria y taller de cunicultura y avicultura. Y en el equipamiento e impulso de la producción de la unidad de transformación agroalimentaria para la comercialización de los productos. Estos productos, además de para consumo propio, se venden en mercados locales, restaurantes, hoteles y en la propia granja.

Con este proyecto, que se inició en enero de 2007 y concluirá en junio de 2008, se están ampliando las actividades socioeducativas de la Granja Pedagógica (incidiendo en los procesos de adquisición de autonomía e inserción laboral de los jóvenes acogidos), y favoreciendo su consolidación como centro de integración, formación e inserción sociolaboral en el sector de la agricultura, la ganadería y la transformación, producción y comercialización agroalimentaria.